

100278

OPROP

til befolkningen i Oslo og Omegn!

Den tyske øverstkommanderende har på det alvorligste advart mot enhver sabotasje og ødeleggelsehandling fra befolkningens side. Ikke desto mindre er der natt til søndag inntruffet et nytt alvorlig tilfelle.

Vi undertegnede representanter for byens og omegnens borgere, for offentlige myndigheter, for arbeidslivet, for industri, bank, forsikring, handel, håndverk og sjøfart, for Universitetet, kunst- og kulturlivet, for idrett og sport, går sammen om å rette den mest inntrengende appell til alle befolkningslag, om uansett sympatier og stemninger å avholde seg fra enhver videre sabotasje eller ødeleggelsehandling av hvad art nevnes kan. Slike handlinger vil — uten å gavne fedrelandets sak, — kunne utsette befolkningen for de alvorligste farer. Enhver må nu forstå, at vi lever i en hørtatt by, hvor krigens lov gjelder. **Ro, orden og disiplin** er under disse forhold en lydende nødvendighet og enhver ubetingede plikt.

- J. C. Fall, C. N. R. Aamundsen, Carl Jacob Arnholm, Carsten Arnholm, Otto Aubert, E. Bache Wiig, J. Bach Wiig, Nelly Bakke, Alf Bang, Casar Bang, Fr. H. Behrens, N. H. Beichmann, Anders Berglöff, Richard Bjercke, Arne Bjørn-Hansen, Eduardo Blikstad, H. Blikstad, Fredrik Blom, Johs. Brunas, Odd Bruun, Kjell Bruusgaard, Nicolay L. Bugge, Alex Bush, Reidar Fris Bull, Henning Bødtker, Bjarne Carling, Fr. Carling, Carl Christensen, Gunnar Christensen, Advokat Herman Christiansen, E. Corneliusen, Finn Dahl, Frimann Dahl, Knud Dahl, Sverre Diesen, Gunnar Disenaen, Chr. Eitrem, Ingar Dobloug, Steinvor Ellingsen, Bjarne Eriksen, Birger Eriksrud, Christian Erlandsen, O. Evensen, Georg Falsen, Herbert Francke, Theodor Folich, Gotfr. Furuholmen, Th. Grundt, Anders Grøndahl, Bj. Gunderud, Andreas Haarberg, Olav Haavardsholm, Klaus Hansen, Aksel Hansen, Per M. Hansson, Victor Harboe-Lund, Egil Hartmann, J. Hasund, Sten Haug, Henrik O. Heen, Sigurd Heggenes, Chr. Henriksen, Herman Henschien, Johan Hertzberg, Knut Hestvedt, Jens P. Heyerdahl, P. A. Holm, Arnold Holmboe, Carl Fred. Holmboe, Gunnar Holst, M. Holst, S. Holter-Sørensen, H. Horn, Johan Hvidsten, Leif Hoegh, Knut Isachsen, P. A. Iversen, Oskar Jahnsen, Erling Jensen, Hartvig Johannson, Kristen Johannson, Jørgen Juve, Thor Jørgensen, Torbjørn Kaastad, Torolv Kandahl, Tom Kirkhorn, Kari Klafstad, W. Klaveness, Alfr. Kleve, Ottmann Koksvik, Kolbjørn Koppang, L. Koren, Arne Kristiansen, Torgeir Krogsrud, Henrik Krohn, Michael Krohn, Albert Kvaal, M. L. Kristiansen, Trygve Kristoffersen, Tordis Kvittingen, Mimi Lagerstrøm, Kjell Langeland, Bernh. I. rsen, J. Larsson, Ingv. Lid, Asbjørn Lien, Liv Lier, Adolf Lindvik, Fritz Ljunggren, B. Brinck Lund, Carl Lundh, Alfred Løken, Odbjörg Magnussen, E. Malm, Bjørn A. Malm, Leif Moestue, Ernst G. Mortensen, Wilhelm Munthe, Johan L. Müller, Knut Møller, Odd Nielsen, Nic. Næss, Egil Offenber, Bjarne Older, Schram Olsen, K. F. Oppegård, S. Opstad, Bjarne Oulie, Aage W. Owe, Carl Paaske, Sigurd Paus, Erik Pedersen, Th. Platou, Eiler Krog Prytz, Albert Raen, Gunnar Randers, Rasmus Rasmussen, D. Reinertsen, Chr. M. Ringnes, Nils Wisløff Rogstad, Jens Rolfsen, C. B. Rosenberg, Sigurd Rounge, W. Rustad, Håkon V. Ruud, Per Rygh, Odd Sandvei, Waldemar Schjoldborg, Chr. Schou, Thoralf Schou, Thor Bjørn Schyberg, Kaare Schøning, Didrik Arup Seip, Jørgen Selmer, Trygve Skaug, Sim. Solberg, Harald Sommerfeldt, H. A. Sommerfeldt, Thomas Stang, Oskar Stav, S. Stenersen, S. W. Stephensen, Rolf Stranger, Kirsti Sveen, Einar Strøtrup, Karsten Solvberg, Tor Sørensen, Johan Grundt Tanum, P. Tennfjord, Rolf Thorsteinson, Hugo Tobiasson, Halvor Torgersen, Emil Torkildsen, T. Torstensen, J. Vemmestad, Lorentz Vogt, Elias Volan, Sigurd Wahl, Jacob S. Worm-Müller, Bjarne Ødegaard, A. P. Østberg, Kristian Qvigstad, Prof. Edgar B. Schieldrop, Dr. Jørgen H. Berner

Sabotasje

Den andre påstand som Helge Krog fremsatte i sin bok *6te kolonne*?, var at norsk industri systematisk var blitt vernet mot sabotasje, for å kunne opprettholde leveranser til tyskerne. Motviljen mot sabotasje var imidlertid ikke en holdning som bare gjorde seg gjeldende innen industrien, den var av generell karakter.

Natten mellom 13. og 14 april ble det gjort et forsøk på å sprengre Lysaker-broen utenfor Oslo. General von Falkenhorst reagerte skarpt og forlangte lister med tyve fremtredende nordmenn som skulle tas som gisler. For å unngå tyske represalier ble det utarbeidet et «opprop» til befolkningen i Oslo og omegn, hvor det ble rettet «den mest inntrengende appell til alle befolkningslag, om uansett sympatier og stemninger å avholde seg fra enhver videre sabotasje eller ødeleggelsehandling av hvad art nevnes kan». Oppropet, som var undertegnet av alt det som fantes av autoriteter i Oslo, ble slått opp den 15. april mens krigshandlingene foregikk bare noen kilometer utenfor Oslo.

Industriforbundets arbeidsutvalg drøftet oppropet på sitt møte den 17. april. Under saksbetegnelsen «motarbeidelse av sabotasje» fant arbeidsutvalget at «Industriforbundet som bilag til det under post 4 nevnte medlemssirkulære burde oversende det av en rekke fremtredende menn i Oslo undertegnede oprop og henlede bedriftenes oppmerksomhet på dettes innhold». I det medlemssirkulære som Industriforbundet sendte ut samme dag, ble det fastslått.

«Industriforbundet vil til slutt så innstendig som mulig henstille at man innen hver enkelt bedrift legger alle på sinne det som er anført i vedliggende oprop. (Som det vil sees er oppropet stilet til befolkningen i Oslo og omegn, men det har selvsagt gyldighet i alle besatte områder.)»

Da Administrasjonsrådet ble oppnevnt den 15. april, sendte rådet ut et opprop som sluttet med en appell til befolkningen:

«Enhver vil ved å overtenke saken skjønne at sabotasje og vanskeliggjørelse av den civile virksomhet bare bringer ulykker.»

Organisasjonene i nærings- og arbeidslivet avga samme dag en lojalitetserklæring overfor Administrasjonsrådet. I erklæringen oppfordres «alle våre medlemmer til i full lojalitet å støtte det nye administrasjonsråd i dets vanskelige oppgave, og hver for sig å gjøre sitt ytterste for at arbeidslivet kan holdes oppe og ro og orden herske».

I juni 1940 ble det innledet forhandlinger mellom Terboven og Stortingets presidentskap om opprettelse av et norsk riksråd. Administrasjonsrådets appell om ro og orden ble fortsatt fulgt. Det var i og for seg naturlig at man søkte å unngå sabotasjeaksjoner som kunne komplisere forhandlingene med tyskerne.